

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ
Vedic Literature of Ancient India

ଶୁକ୍ଳ ଯଜୁର୍ବେଦ ବାଜସନେୟୀ ମାଧ୍ୟନ୍ଦିନ ସଂହିତା

(शुक्ल यजुर्वेद - वाजसनेयी माध्यन्दिन संहिता)
(Shukla Yajurveda - Vaajasaneyi Maadhyandina Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡ଼ିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ଶେଷଦେବ ଦାଶ

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ସେଷଦେବ ଦାଶ

ପୋତାମାରି ଗଡ଼, ସାନଖେମୁଣ୍ଡି,

ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

sesanirbhaya@gmail.com

ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଅବଧାନ

॥ ଅଧଃ ସପ୍ତବିଂଶୋଧ୍ୟାୟଃ ॥

ସମାସ୍ତାଗ୍ନ ଋତବୋ ବର୍ଧୟନ୍ତୁ ସଂବସ୍ରରା ଋଷୟୋ ଯାନି ସତ୍ୟା ।
ସଂ ଦିବ୍ୟେନ ଦୀଦିହି ରୋଚନେନ ବିଶ୍ୱା ଆ ଭାହି ପ୍ରଦିଶଶ୍ଚତସ୍ରଃ ॥ ୧ ॥

ସଂ ତେଧ୍ୟସ୍ତାଗ୍ନେ ପ୍ର ଚ ବୋଧୟୈନମୁକ ତିଷ୍ଠ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ।
ମା ଚ ରିଷଦୁପସତ୍ତା ତେ ଅଗ୍ନେ ବ୍ରହ୍ମାଣସ୍ତେ ଯଶସଃ ସନ୍ତୁ ମାନେ୍ୟ ॥ ୨ ॥

ତ୍ୱାମଗ୍ନେ ବୃଣତେ ବ୍ରାହ୍ମଣା ଇମେ ଶିବୋ ଅଗ୍ନେ ସଂବରଣେ ଭବା ନଃ ।
ସପତ୍ରହା ନୋ ଅଭିମାତିଜିଜ ସ୍ତେ ଗୟେ ଗାଗୃହ୍ୟପ୍ରୟୁକ୍ତନ୍ ॥ ୩ ॥

ଇହୈବାଗ୍ନେ ଅଧି ଧାରୟା ରୟିଂ ମା ତ୍ୱା ନି କ୍ରନ୍ତୁର୍ବଚିତୋ ନିକାରିଣଃ ।
କ୍ଷତ୍ରମଗ୍ନେ ସୁୟମମସ୍ତୁ ତୁଭ୍ୟମୁପସତ୍ତା ବର୍ଧତାଂ ତେ ଅନିଷ୍ଟତଃ ॥ ୪ ॥

କ୍ଷତ୍ରେଣାଗ୍ନେ ସ୍ୱାୟୁଃ ସଂ ରଭସ୍ତ ମିତ୍ରେଣାଗ୍ନେ ମିତ୍ରଧେୟେ ଯତସ୍ତୁ ।
ସଜାତାନାଂ ମଧ୍ୟମସ୍ତା ଏଧି ରାଜ୍ଜାମଗ୍ନେ ବିହବ୍ୟୋ ଦୀଦିହୀହ ॥ ୫ ॥

ଅତି ନିହୋ ଅତି ସ୍ତ୍ରୀୟୋତ୍ୟଚିତ୍ତିମତ୍ୟରାତିମଗ୍ନେ ।
ବିଶ୍ୱା ହ୍ୟଗ୍ନେ ଦୁରିତା ସହସ୍ରାଥାସ୍ତୁଭ୍ୟଂ ସହବୀରାଂ ରୟିଂ ଦାଃ ॥ ୬ ॥

ଅନାଧୃଷ୍ୟୋ ଜାତବେଦା ଅନିଷ୍ଟତୋ ବିରାତଗ୍ନେ କ୍ଷତ୍ରଭୃଦୀଦିହୀହ ।
ବିଶ୍ୱା ଆଗାଃ ପ୍ରମୁଞ୍ଚିନ୍ନାନୁଷୀର୍ତ୍ତୟଃ ଶିବେଭିରଦ୍ୟ ପରି ପାହି ନୋ ବୃଧେ ॥ ୭ ॥

ବୃହସ୍ପତେ ସବିତର୍ବୋଧୟୈନଂ ସଂଶିତଂ ଚିସ୍ତ୍ରନ୍ତରାଂ ସଂ ଶିଶାଧି ।
ବର୍ଧୟୈନଂ ମହତେ ସୌଭଗାୟ ବିଶ୍ୱ ଏନମନୁ ମଦନ୍ତୁ ଦେବାଃ ॥ ୮ ॥

ଅମୁତଭୁକ୍ତାଦଧ ଯଦ୍ୟମସ୍ୟ ବୃହସ୍ପତେ ଅଭିଶସ୍ତେରମୁଞ୍ଚିଃ ।
ପ୍ରତ୍ୟୌହତାମଶ୍ୱିନା ମୃତ୍ୟୁମସ୍ତ୍ରାଘେବାନାମଗ୍ନେ ଭିଷଜା ଶତୀଭିଃ ॥ ୯ ॥

ଉଦ୍ୟୁଃ ତମସସ୍ତୁରି ସ୍ୱଃ ପଶ୍ୟନ୍ତ ଉତ୍ତରମ୍ ।
ଦେବଂ ଦେବତ୍ରା ସୂର୍ଯ୍ୟମଗନ୍ତ ଜ୍ୟୋତିରୁତ୍ତମମ୍ ॥ ୧୦ ॥

ଉର୍ଧ୍ୱା ଅସ୍ୟ ସମିଧୋ ଭବନ୍ତ୍ୟୁର୍ଧ୍ୱା ଶୁକ୍ରା ଶୋଚୀଞ୍ଜ୍ୟଗ୍ନେଃ ।
ଦ୍ୟୁମଉମା ସୁପ୍ରତୀକସ୍ୟ ସୁନୋଃ ॥ ୧୧ ॥

ତନୁନପାଦସୁରୋ ବିଶ୍ୱବେଦା ଦେବୋ ଦେବେଷୁ ଦେବଃ ।
ପଥୋ ଅନକ୍ତୁ ମଧ୍ୱା ଘୃତେନ ॥ ୧୨ ॥

ମଧ୍ୱା ଯଜ୍ଞଂ ନକ୍ଷସେ ପ୍ରୀଶାନୋ ନରାଶଞ୍ଚସୋ ଅଗ୍ନେ ।
ସୁକୃଘେବଃ ସବିତା ବିଶ୍ୱବାରଃ ॥ ୧୩ ॥

ଅଛାୟମେତି ଶବସା ଘୃତେନେତାନୋ ବହ୍ନିର୍ନମସା ।
ଅଗ୍ନିଞ୍ଚ ସୁରୋ ଅଧ୍ୱରେଷୁ ପ୍ରୟସୁ ॥ ୧୪ ॥

ସ ଯକ୍ଷଦସ୍ୟ ମହିମାନମଗ୍ନେଃ ସ ଇଂ ମନ୍ତ୍ରା ସୁପ୍ରୟସଃ ।
ବସୁଶ୍ଚେତିଷ୍ଠୋ ବସୁଧାତମଶ୍ଚ ॥ ୧୫ ॥

ଦ୍ୱାରୋ ଦେବୀରନ୍ୟସ୍ୟ ବିଶ୍ୱେ ବ୍ରତା ଦଦନ୍ତେ ଅଗ୍ନେଃ ।
ଉରୁବ୍ୟବସୋ ଧାମ୍ନା ପତ୍ୟମାନାଃ ॥ ୧୬ ॥

ତେ ଅସ୍ୟ ଘ୍ନୋଷଣେ ଦିବ୍ୟେ ନ ଘ୍ନୋନା ଉଷାସାନକ୍ତା ।
ଇମଂ ଯଜ୍ଞମବତାମଧ୍ୱରଂ ନଃ ॥ ୧୭ ॥

ଦୈବ୍ୟା ହୋତାରା ଉର୍ଧ୍ବମଧୁରଂ ନୋଃଶ୍ରେଷ୍ଠହ୍ୱାମତି ଗୁଣୀତମ୍ ।
କୃଷ୍ଣତଂ ନଃ ସ୍ୱିଷ୍ଟମ୍ ॥ ୧୮ ॥

ତିସ୍ରୋ ଦେବୀର୍ବହିରେଦଃ ସଦକ୍ରିତା ସରସ୍ୱତୀ ଭାରତୀ ।
ମହୀ ଗୁଣାନା ॥ ୧୯ ॥

ତନ୍ନସ୍ତୁରୀପମଦ୍-ଭୂତଂ ପୁରୁଷୁ ଦୃଷ୍ଟା ସୁବୀର୍ଯ୍ୟମ୍ ।
ରାୟସ୍ତୋଷଂ ବି ଷ୍ୟତୁ ନାଭିମସ୍ତେ ॥ ୨୦ ॥

ବନସ୍ତତେଃବ ସୃଜା ରରାଶସ୍ତୁନା ଦେବେଷୁ ।
ଅଗ୍ନିର୍ହବ୍ୟଃ ଶମିତା ସୁଦୟାତି ॥ ୨୧ ॥

ଅଗ୍ନେ ସ୍ୱାହା କୃଷ୍ଣହି ଜାତବେଦ ଇନ୍ଦ୍ରାୟ ହବ୍ୟମ୍ ।
ବିଶ୍ୱେ ଦେବା ହବିରିଦଂ ଭୁଷନ୍ତାମ୍ ॥ ୨୨ ॥

ପୀବୋ ଅନ୍ନା ରୟିବୃଧଃ ସୁମେଧାଃ ଶ୍ରେତଃ ସିଷକ୍ତି ନିୟୁତାମଭିଶ୍ରୀଃ ।
ତେ ବାୟବେ ସମନସୋ ବି ତସ୍ମୈର୍ବିଶ୍ୱେନ୍ନରଃ ସ୍ୱପତ୍ୟାନି ଚକ୍ଷୁଃ ॥ ୨୩ ॥

ରାୟେ ନୁ ଯଂ ଜଞ୍ଜତୁ ରୋଦସୀମେ ରାୟେ ଦେବୀ ପିଷଣା ଧାତି ଦେବମ୍ ।
ଅଧ ବାୟୁଂ ନିୟୁତଃ ସଶ୍ୱତ ସ୍ୱା ଉତ ଶ୍ରେତଂ ବସୁଧିତିଂ ନିରେକେ ॥ ୨୪ ॥

ଆପୋ ହ ଯଦ୍-ବୃହତୀର୍ବିଶ୍ୱମାୟନ୍ ଗର୍ଭଂ ଦଧାନା ଜନୟନ୍ତୀରଗ୍ନିମ୍ ।
ତତୋ ଦେବାନାଃ ସମବର୍ତ୍ତତାସୁରେକଃ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୨୫ ॥

ୟଶ୍ଚିଦାପୋ ମହିନା ପୟଂପଶ୍ୟନ୍ନଃ ଦଧାନା ଜନୟନ୍ତୀର୍ଯଜ୍ଞମ୍ ।
ୟୋ ଦେବେଷ୍ପି ଦେବ ଏକ ଆସୀତ୍ କସ୍ତୈ ଦେବାୟ ହବିଷା ବିଧେମ ॥ ୨୬ ॥

ପ୍ର ଯାତିର୍ଯ୍ୟସି ଦାଶ୍ଵାଧମକ୍ଷା ନିୟୁତ୍-ଭିର୍ବାୟବିଷ୍ଣୁୟେ ଦୁରୋଶେ ।
ନି ନୋ ରୟିଧ ସୁଭୋଜସଂ ଯୁବସ୍ତ ନି ବୀରଂ ଗବ୍ୟମଶ୍ୟଂ ଚ ରାଧଃ ॥ ୨୭ ॥

ଆ ନୋ ନିୟୁତ୍-ଭିଃ ଶତନୀଭିରଧୁରଧ ସହସ୍ତ୍ରିଣୀଭିରୁପ ଯାତି ଯଜ୍ଞମ୍ ।
ବାୟୋ ଅସ୍ଥିତ୍ସବନେ ମାଦୟସ୍ତ ଯୁୟଂ ପାତ ସ୍ଵସ୍ତିଭିଃ ସଦା ନଃ ॥ ୨୮ ॥

ନିୟୁତ୍ବାନ୍ଦାୟବା ଗହ୍ୟୟଧ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ।
ଗନ୍ତାସି ସୁନ୍ଦତୋ ଗୃହମ୍ ॥ ୨୯ ॥

ବାୟୋ ଶୁକ୍ରୋ ଅୟାମି ତେ ମଧ୍ୟୋ ଅଗ୍ରଂ ଦିବିଷ୍ଠିଷୁ ।
ଆ ଯାତି ସୋମପୀତୟେ ସ୍ଵାହୌ ଦେବ ନିୟୁତ୍ତତା ॥ ୩୦ ॥

ବାୟୁରଗ୍ରେଗା ଯଜ୍ଞପ୍ରୀଃ ସାକଂ ଗନ୍ଧନସା ଯଜ୍ଞମ୍ ।
ଶିବୋ ନିୟୁତ୍-ଭିଃ ଶିବାଭିଃ ॥ ୩୧ ॥

ବାୟୋ ଯେ ତେ ସହସ୍ତ୍ରିଣୋ ରଥାସସ୍ତେଭିରା ଗତି ।
ନିୟୁତ୍ବାନ୍ତ୍ସୋମପୀତୟେ ॥ ୩୨ ॥

ଏକୟା ଚ ଦଶଭିଷ୍ଠ ସ୍ଵଭୂତେ ଦ୍ଵାଭ୍ୟାମିଷ୍ଠୟେ ବିଧଗତୀ ଚ ।
ତିସ୍ତୁଭିଷ୍ଠ ବହସ୍ତେ ତ୍ରିଧଗତା ଚ ନିୟୁତ୍-ଭିର୍ବାୟବିହ ତା ବି ମୁଞ୍ଚି ॥ ୩୩ ॥

ତବ ବାୟୁବୃତୟତେ ଦୃଷ୍ଟୁର୍ଜାମାତରଦ୍-ଭୂତ ।
ଅବାଧସ୍ୟା ବୃଣୀମହେ ॥ ୩୪ ॥

ଅଭି ତ୍ଵା ଶୂର ନୋନୁମୋଃଦୁଷ୍ଟା ଇବ ଧେନବଃ ।
ଇଶାନମସ୍ୟ ଜଗତଃ ସ୍ଵର୍ତ୍ତଶମୀଶାନମିନ୍ଦ୍ର ତସ୍ମିଷଃ ॥ ୩୫ ॥

ନ ଡ଼ାବ୍ବାଁଠ ଅନ୍ୟା ଦିବ୍ୟା ନ ପାର୍ଯ୍ୟବୋ ନ ଜାତୋ ନ ଜନିଷ୍ୟତେ ।
ଅଶ୍ୱାୟନ୍ତୋ ମଘବନ୍ଧୁନ୍ନ ବାଜିନୋ ଗବ୍ୟନ୍ତସ୍ତା ହବାମହେ ॥ ୩୬ ॥

ଡ଼ାମିଜି ହବାମହେ ସାତୌ ବାଜସ୍ୟ କାରବଃ ।
ଡ଼ାଂ ବୃତ୍ରେଷ୍ଟିନ୍ନ ସପ୍ତତିଂ ନରସ୍ତ୍ରାଂ କାଷ୍ଠାସ୍ତର୍ବତଃ ॥ ୩୭ ॥

ସ ଡ଼ାଂ ନଶ୍ଚିତ୍ର ବଜ୍ରହସ୍ତ ଧୃଷ୍ଣୟା ମହ ସ୍ତ୍ରବାନୋ ଅଦ୍ରିବଃ ।
ଗାମଶ୍ଚ ରଥ୍ୟମିନ୍ନ ସଂ କିର ସତ୍ରା ବାଜଂ ନ ଜିଗ୍ୟୁଷେ ॥ ୩୮ ॥

କୟା ନଶ୍ଚିତ୍ର ଆ ଭୁବଦୂତୀ ସଦାବୃଧଃ ସଖା ।
କୟା ଶଚିଷ୍ଟୟା ବୃତା ॥ ୩୯ ॥

କସ୍ତା ସତ୍ୟୋ ମଦାନାଂ ମଧ୍ୟହିଷ୍ଠୋ ମସ୍ତଦନ୍ନସଃ ।
ଦୃଢା ଚିଦାରୁଜେ ବସୁ ॥ ୪୦ ॥

ଅଭୀ ଷୁ ଶଃ ସଖୀନାମବିତା ଜରିତୃରଶାମ୍ ।
ଶତଂ ଭବାସ୍ତ୍ୟତୟେ ॥ ୪୧ ॥

ୟଜ୍ଞା-ୟଜ୍ଞା ବୋ ଅଗ୍ନୟେ ଗିରା-ଗିରା ତ ଦକ୍ଷସେ ।
ପ୍ର-ପ୍ର ବୟମମୃତଂ ଜାତବେଦସଂ ପ୍ରିୟଂ ମିତ୍ରଂ ନ ଶଞ୍ଚସିଷମ୍ ॥ ୪୨ ॥

ପାହି ନୋ ଅଗ୍ନ ଏକୟା ପାହୁ୍ୟତ ଦ୍ୱିତୀୟା ।
ପାହି ଗୀର୍ତ୍ତିସ୍ତ୍ରସ୍ତୃତିରୁର୍ଜାଂ ପତେ ପାହି ଚତସ୍ତୃତିର୍ବସୋ ॥ ୪୩ ॥

ଉର୍ଜୋ ନପାତଞ୍ଚ ସ ହିନାୟମସ୍ତୟୁର୍ଦ୍ଧାଶେମ ହବ୍ୟଦାତୟେ ।
ଭୁବଦ୍ୱାଜେଷ୍ଠବିତା ଭୁବଦ୍ୱଧ ଉତ ତ୍ରାତା ତନୁନାମ୍ ॥ ୪୪ ॥

ସଂବତ୍ସରୋଽସି ପରିବତ୍ସରୋଽସୀଦାବତ୍ସରୋଽସୀଦ୍ବତ୍ସରୋଽସି ବତ୍ସରୋଽସି ।
ଉଷସସ୍ତେ କଳ୍ପତ୍ରାମହୋରାତ୍ରାସ୍ତେ କଳ୍ପତ୍ରାମର୍ଯ୍ୟମାସାସ୍ତେ କଳ୍ପତ୍ରାଂ ମାସାସ୍ତେ କଳ୍ପତ୍ରାମୃତବସ୍ତେ
କଳ୍ପତ୍ରାଃ ସଂବତ୍ସରସ୍ତେ କଳ୍ପତାମ୍ ।
ପ୍ରେତ୍ୟା ଏତୈଃ ସଂ ଚାଞ୍ଚି ପ୍ର ଚ ସାରୟା ।
ସୁପର୍ଣ୍ଣତିଦସି ତୟା ଦେବତୟାଞ୍ଜିରସ୍ପଦ୍ ପୁରଃ ସୀଦ ॥ ୪୫ ॥

ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ବିବରଣୀ

॥ ଋଷିଃ ॥

୧-୯, ୧୧-୨୨ - ଅଗ୍ନିଃ । ୧୦ - ପ୍ରସ୍ନଶ୍ଚ । ୨୩-୨୪, ୨୭-୨୮, ୩୫-୩୬ - ବସିଷ୍ଠଃ ।
୨୫-୨୬ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟ ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭଃ । ୨୯, ୩୨ - ଗୃହମଦଃ । ୩୦-୩୧ - ପୁରୁମୀଦ-ଅଜମୀଦ
। ୩୩ - ପ୍ରଜାପତିଃ । ୩୪ - ବ୍ୟଶ୍ଚ ଆଙ୍ଗିରସଃ । ୩୬-୩୮ - ବାର୍ହସ୍ପତ୍ୟ ଶଂୟୁଃ ।
୩୯-୪୧ - ବାମଦେବଃ । ୪୨-୪୫ - ଶଂୟୁଃ ॥

॥ ଦେବତା ॥

୧-୯, ୪୨-୪୫ - ଅଗ୍ନିଃ । ୧୦ - ସୂର୍ଯ୍ୟଃ । ୧୧ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ । ୧୨ - ତନ୍ନପାତ୍ ।
୧୩ - ନରାଶଂସଃ । ୧୪ - ଇତଃ । ୧୫ - ବର୍ହିଃ । ୧୬ - ଦ୍ବାରଃ । ୧୭ - ଉଷାସାନକ୍ରାଃ ।
୧୮ - ଦିବ୍ୟ ହୋତାଃ । ୧୯ - ଦେବୀଃ । ୨୦ - ଭୃଷ୍ଣଃ । ୨୧ - ବନସ୍ପତିଃ । ୨୨ - ସ୍ବାହାକୃତିଃ
। ୨୩-୨୪, ୨୭-୩୪ - ବାୟୁଃ । ୨୫-୨୬ - ପ୍ରଜାପତିଃ । ୩୫-୪୧ - ଇନ୍ଦ୍ରଃ ॥

॥ ଛନ୍ଦ ॥

୧-୨, ୮-୯, ୨୪, ୨୬, ୨୮ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୩, ୩୩ - ବିରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୪, ୨୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୫, ୨୭ - ସ୍ୱରାଟ୍ ପଂକ୍ତି । ୬ - ଭୁବିକ୍ ବୃହତୀ । ୭ - ନିରୂତ୍ ଜଗତୀ । ୧୦ - ବିରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୧୧-୧୨ - ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୩, ୧୬, ୧୭, ୨୦, ୨୨ - ନିରୂତ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୪ - ଭୁବିକ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୫ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୧୮ - ଭୁବିକ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୧୯, ୩୧-୩୨, ୩୯ - ଗାୟତ୍ରୀ । ୨୧ - ବିରାଟ୍ ଉଷ୍ଟିକ୍ । ୨୩ - ନିରୂତ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ । ୨୯, ୩୪, ୪୦ - ନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୩୦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୫, ୪୩ - ସ୍ୱରାଟ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୬ - ନିରୂତ୍ ପଂକ୍ତି । ୩୭ - ନିରୂତ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ । ୩୮, ୪୪ - ସ୍ୱରାଟ୍ ବୃହତୀ । ୪୧ - ପାଦନିରୂତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ । ୪୨ - ବୃହତୀ । ୪୫ - ନିରୂତ୍ ଅଭିକୃତି ॥

॥ ଇତି ସପ୍ତବିଂଶୋଽଧ୍ୟାୟଃ ସମାପ୍ତଃ ॥

